

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ادبیات فارسی

(قافیه، عروض، سبک‌شناسی و نقد ادبی)

دورهٔ پیش‌دانشگاهی

رشته‌های علوم انسانی — علوم و معارف اسلامی

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب : ادبیات فارسی (قافیه، عروض، سبک‌شناسی و نقد ادبی) - ۲۸۳/۴

مؤلفان : بخش اول و دوم : تقی وحیدیان کامیار

بخش سوم : محمد پارسا نسب، حسن ذوالفقاری و محمدرضا سنگری

بخش چهارم : عبدالحسین زرین کوب، حمید زرین کوب

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وب سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : لیدا نیک‌روش

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

صفحه‌آرا : خدیجه محمدی

حروفچین : زهرا ایمانی نصر

مصحح : علیرضا کاهه، علیرضا ملکان

امور آماده‌سازی خبر : فاطمه پزشکی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت‌کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

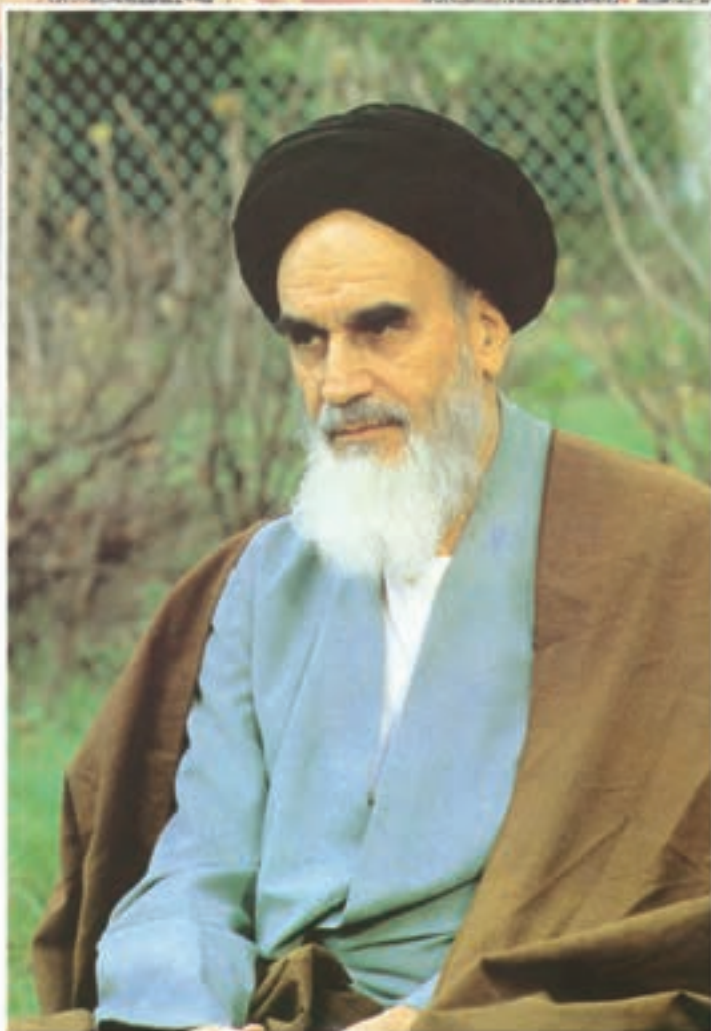
تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

جایگاه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ بیست‌ودوم ۱۳۹۵

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۱۸-۵ ISBN 978-964-05-2018-5

این جوانان بسیار عزیز در سطح کشورند که ... یک شبه ره صد ساله را
پیمودند و آنچه عارفان و شاعران عارف‌پیشه در سالیان دراز آرزوی آن را می‌کردند،
ایشان ناگهان به دست آوردند و عشق به لقاء الله را از حدّ شعار به عمل رسانده و
آرزوی شهادت را با کردار در جبهه‌های دفاع از اسلام عزیز به ثبت رساندند.

امام خمینی رحمه الله علیه

فهرست مطالب

۱۱۳	— بزم محبت/ طبیب اصفهانی	۱	— الهی
۱۱۵	— کی رفته ای ز دل/ فروغی بسطامی	۲	بخش اول: قافیه
۱۱۷	ادبیات معاصر	۳	درس اول — شعر، وزن، قافیه
	درس هجدهم — درآمدی بر ادبیات معاصر و	۸	درس دوم — قواعد قافیه
۱۱۸	ادبیات انقلاب اسلامی	۱۸	بخش دوم: عروض (وزن شعر)
۱۲۰	— آی آدم ها/ نیما یوشیج	۱۹	درس سوم — حرف، هجا، وزن
۱۲۳	— مدیر مدرسه/ جلال آل احمد	۲۶	درس چهارم — تقطیع به ارکان
۱۳۰	— نی محزون/ شهریار	۳۱	درس پنجم — چگونگی تقطیع شعر به ارکان
	درس نوزدهم — حماسه چهارده ساله/	۴۰	درس ششم — اختیارات وزنی
۱۳۳	محمدرضا عبدالملکیان	۴۸	درس هفتم — طبقه بندی اوزان
۱۳۸	درس بیستم — خطّ خون/ علی موسوی گرما رودی	۵۸	درس هشتم — اوزان دوری، وزن نیمایی
۱۴۲	— تاوان این خون تا قیامت ماند بر ما/ علی معلم	۶۳	بخش سوم: سبک شناسی
	درس بیست و یکم — درآمدی بر عرفان و تصوّف /	۶۴	* سبک خراسانی
۱۴۶	مرتضی مطهری	۶۵	درس نهم — سبک و سبک شناسی
	درس بیست و دوم — عشق و عاشق و معشوق/	۶۷	— درآمدی بر سبک خراسانی
۱۵۲	عین القضات همدانی	۷۰	— وصف ابر/ فرخی سیستانی
۱۵۵	— هر که عاشق تر بُود بر بانگ آب / مولوی	۷۳	درس دهم — میلاد پیغامبر (ص)/ محمد بن جریر طبری
۱۵۸	درس بیست و سوم — درآمدی بر طنز، هجو و هزل	۷۷	— جوانی/ عنصر المعالی قابوس بن وشمگیر
۱۶۴	درس بیست و چهارم — نمونه هایی از طنز امروز	۷۹	سبک عراقی
۱۷۰	بخش چهارم: نقد ادبی	۸۰	درس یازدهم — درآمدی بر سبک عراقی
۱۷۱	درس بیست و پنجم — تعاریف و انواع نقد (۱)	۸۳	— بوی جوی مولیان / نظامی عروضی
۱۷۸	درس بیست و ششم — تعاریف و انواع نقد (۲)	۸۶	درس دوازدهم — زاغ و مار
	* تحلیل آثار مهم نظم و نشر فارسی		— داستان خسرو با مرد زشت روی /
	درس بیست و هفتم — تحلیل آثار مهم نظم و	۸۸	مرزبان بن رستم
۱۸۶	نثر فارسی	۹۰	درس سیزدهم — ایوان مداین/ خاقانی شروانی
۱۸۶	الف) نظم: مثنوی مولوی	۹۴	درس چهاردهم — جدال سعدی با مدعی/ سعدی
	درس بیست و هشتم — تحلیل آثار مهم نظم و	۱۰۰	درس پانزدهم: نسیم سحر/ حافظ
۱۹۱	نثر فارسی	۱۰۴	* سبک هندی
۱۹۱	ب) نثر: قابوس نامه	۱۰۵	درس شانزدهم — درآمدی بر سبک هندی
۱۹۶	مناجات	۱۰۷	— سر رشته آمل ها/ صائب تبریزی
۱۹۷	واژه نامه	۱۱۰	* دوره بازگشت
۲۰۱	منابع و مآخذ	۱۱۱	درس هفدهم — درآمدی بر سبک دوره بازگشت